Štev. 17. V Ljubljani, dne 13. aprila 1907. Leto I.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE ŠTEVILKE PO 10 VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA CELO LETO 8 K, ZA POL LETA 4 K, ZA ČETRT LETA 2 K. V LJUBLJANI S POŠILJANJEM NA DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 8 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROCBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROCNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Na razpotju.

Mirno ribniško ljudstvo, pohlevno korakajoče pod zastavo „Slovenske ljudske stranke“ na bojišče prihodnjih državnozborskih volitev, je naenkrat prišlo do — razpotja. Poleg stare, široke in uglajene ceste z napisom: „Disciplina stranke“, izvohali so nekateri možaki, katerim se je zdel marš-tempo komandirujočega generala nekoliko preoster, skrito stransko stezico, — stezico lastne volje. Ozka in opolzka je sicer ta stezica, toda nekateri trdijo, da je bližnjica, da se po njej veliko prej pride do zaželjenega cilja, kot po glavni široki cesti.

No, in Ribničan ni le bistre, ampak včasih tudi trde glave, in kar si enkrat vtepe v glavo, pri tem ostane. Ti možaki so se tebi nič meni nič ločili od glavne čete, krenili s ceste discipline na stezico lastne volje, pregovorili enega od general-štaba, da se jim je pridružil, in s tem uskokom na čelu koraka ta hrabra četa po ozki stezici lastne volje na — bojišče. Pridirjal je sam presvitli, komandirujoči general za njimi in s hripavim glasom kričal: „Nazaj na cesto discipline!“ Toda uporna četa je ostala gluha za taka povelja, njeno srce je ostalo zakrknjeno celo takrat, ko se je presvitli general v obupu udaril na hrabra prsa in s pojemajočim glasom vzdihnil: „Tukaj sem, ubijte me, križajte me!“ No, ubili ga niso, križali ga niso, a sledili mu — tudi niso. In užaljen v dno duše je zapustil general na cvetno nedeljo to nehvaležno mesto, ki ni spoznalo dneva obiskovanja in spomnil se je besed preroka Jeremije: „Jeruzalem, Jeruzalem, revertere ad Dominum, Deum tuum!“ Bilo je ravno veliki teden . . .

Ta mična velikonočna dogodbica je na videz malenkostna in brezpomembna za slovensko politično javnost in za bližajoče se volitve. Če si jo pa bližje ogledamo, je pa vendar zanimiva, da, celo poučna.

Zanimivo je pred vsem, da si stojita dva kandidata nasproti, ki oba prisezata na en in isti program, in oba trdita, da ju ljudstvo hoče. Boj se torej ne bo vršil za principe, ampak zgolj za osebnosti. Jaklič ima zase sklep volilnega odbora „Slovenske ljudske stranke“, kaplan Skubic pa sklep volilcev te stranke, ki pravijo, da Jakliča ne volijo za nobeno ceno, da bodo oddali svoje glasove Skubicu. 14. maj bo imel torej pred vsem odločiti, ali je več sklep volilnega odbora, z drugimi besedami, ali je več general Šusteršič — ali je več lastna volja volilcev. Pričakovati bi bilo, da bi se volilni odbor — volji volilcev uklonil, — kar bi bilo edino pravično — in postavil kandidatom moža, ki si ga je ljudstvo samo izbralo. Toda, kdor pozna generala Šusteršiča, ta ve, da on ne bo odjenjal niti za las, da bo njegova morala obveljati, tudi če bi bilo treba iti preko glav volilcev svoje lastne stranke.

Kdor pozna pa ribniške možake, ta pa tudi prebito dobro ve, da znajo biti — mož-beseda, da tistih 400 žuljavih rok, ki se je dvignilo za kandidaturo kaplana Skubica, za Jakliča nikdar ne bo oddalo glasovnic, in naj jih general Šusteršič še tako roti in zaklinja ter kliče na pot discipline.

Kdor je enkrat Šusteršiču javno pokazal hrbet tega ne bo zlepa pripraviti do tega, da bi mu šel javno — poljubit roko, ker brez vsacega ponosa Ribničan tudi ni in nase nekaj drži.

Druga zanimivost pri tem je pa ta, da je protikandidat Jakličev — kaplan Skubic, torej duhovnik. Da si je ljudstvo izbralo svojega dušnega pastirja za kandidata ni nič čudnega. Ker živi z njim v vedni dotiki, mu pač zaupa, in si misli, ta bi bil najboljši, posebno če se uvažuje, da bi njegova kandidatura, ker je duhoven tudi po drugih župnijah, ki so doslej bile za Jakliča, našla mnogo privržencev.

Bolj čudno pa je, da si kaplan Skubic sploh upa kandidirati proti kandidatu, katerega je postavil Šusteršič, ker to je naravnost felonija (verolomstvo). Res je sicer kaplan Skubic izjavil vpričo Šusteršiča, da on ne kandiduje, toda javna tajnost je, da se je dekanijska konferenca izrekla naravnost za Skubičevo kandidaturo, torej kaplan Skubic dobro ve, da ima močno zaslombo zadaj, zaslombo, ki ga bo znala ščititi tudi, če bi vsemogočni Šusteršič svojo maščevalno roko stegnil po njem. Da si pa upa priprost kaplan nastopiti proti dr. Šusteršiču — če tudi bi bil posodil samo ime, — je značilno za bodočnost tega oholega generala, ker kaže, da je njegova zvezda pričela bledeti, in da morda ni daleč dan, ko mu bodo njegovi lastni pristaši izpodmaknili prestol samozvanstva.

Nad vse zanimivo pa je, da je ravno Ribnica, rojstni kraj dr. Šusteršiča, oni nesrečni kamen, ob katerega se je on že tolikrat izpodtaknil. Ali ni to ironija usode, da je v ravno isti dvorani, kjer je bil lansko leto skupaj z graščakom s Kamna krvavo bičan od nasprotnikov, pod vodstvom neustrašenega Rusa, tudi letos dobil moralno zaušnico, katero mu je prisolil pristaš njegove lastne stranke kovač Lovšin? Lansko leto se je vsaj lahko tolažil, da so to njegovi politični nasprotniki, ki so ga na nekrvav način obesili, da je pa — ljudstvo zanj. Toda letos? Kdo so ti, ki so mu brali levite? Ali ni to tisto ljudstvo, o katerem je vedno trdil, da je — zanj?

To so zanimive strani te politične drame, ki se je odigrala na cvetno nedeljo doli v Ribnici.

Mi kot mlada politična stranka se pa nočemo le zabavati ob tacih prizorih na našem političnem odru, hočemo se učiti.

Pred vsem imamo tu lep vzgled, da naše ljudstvo ni več igrača, da to niso več tiste ovčice, ki so se pustile striči in skubsti, ne da bi zameketale Ljudstvo se je pričelo probujati, zavedati se je začelo svojih pravic, in zahtevati je jelo — da se njega glas vpošteva. In kdor tega glasu ne vpošteva, bo moral v kratkem vpoštevati še krepkejši klic: „Proč s teboj!“

Na drugi strani pa nam odločni nastop ribniških možakov kaže, da seme napredne misli, katero so sejali rodoljubi med ljudstvom, ni pozeblo, ampak pognalo kal. Smelo trdimo, da je letošnji samozavestni korak, ki so ga storili zavedni kmetje proč od Šusteršiča, v neposredni zvezi z lanskim viharnim prizorom, ki se je vršil v isti dvorani, zakaj kmetje so takrat videli, kaj premore odločnost in nevstrašenost.

Ljudstvo stoji na razpotju! Ali po široki uglajeni cesti za Šusteršičem, ali po opolzki stezici — za lastno voljo in prepričanjem?

Mi hočemo odgovoriti na to vprašanje povsem odkrito in nepristransko. Kot Slovenska gospodarska stranka se ne moremo ogrevati ne za Jakliča, ne za Skubica. Oba kandidujeta na programu stranke, ki hoče sicer biti stranka žuljavih rok, v resnici pa je le stranka maziljenih rok, rok, ki niso nikdar delale, nikdar trpele, pa vendar hočejo držati slovensko ljudstvo na svojem vajetu. Ne posamezne točke, ampak temelj tega programa nam je protiven. Vodilna misel Slovenske ljudske stranke je, ohraniti slovensko ljudstvo verno mednarodni katoliški cerkvi, služabnikom te cerkve pa zavarovati prvo mesto med stanovi, zagotoviti jim prvo in zadnjo besedo v javnem življenju.

Naša vodilna misel pa je, ohraniti slovenskemu ljudstvu vsaj to boro ped zemlje, katero še ima, na rodnih tleh mu ustvariti

LISTEK.

Simon Gregorčič v Ribnici.

Skoraj neposredno pred zatonom svojega življenja se je odločil divni naš pesnik Simon Gregorčič, da še enkrat obišče nekatere svojih najljubših prijateljev, kakor da bi se hotel posloviti od njih. Pohodil je Ljubljano, Ribnico, Cerklje in Dovje. Dolgo je premišljeval in marsikatero zapreko je bilo treba odstraniti, preden se je odločil za to potovanje. A naposled se je le vdal ljubeznivemu vabilu svojega prijatelja G. v Ribnici.

Dne 4. julija preteklega leta sta si dala s prijateljem rendez-vous v Ljubljani pri župniku Vrhovniku, kjer se je pokojni pesnik najraje ustavljal. Še tistega dne sta se odpeljala v Ribnico. Na kolodvoru v Ribnici se ni zbralo preveliko ljudi, ker je bilo že prej znano, da pesnik ni prijatelj velikih sprejemov, marveč najraje ostane nepoznan. Vlak pridrdra Iz kupeja stopi pesnik s svojim prijateljem. To bolehno telo, te trudne oči, te težke noge, to je torej pesnik-trpin!

Vidno vesel je pozdravil Gregorčič soprogo svojega prijatelja, nakar so se odpeljali proti domu.

Stopivši s prijateljem v hišo in v njemu odločeno stanovanje je bil pesnik najprijetneje iznenaden, ko je zagledal, da ima poleg svoje sobe verando, s katere se mu je nudil krasen razgled na sv. Ano in bližnje in daljne gore in griče.

To je bilo nekaj za pesnika, ki je bil „planinski sin“. Verando si je takoj vzel v posest in presedel je tam dolge ure bodisi sam, opazujoč naravo in premišljujoč. ali pa v prijetnem razgovoru s prijateljem in njegovo gospo. Zlasti z gospo sta veliko kramljala, in večkrat je odbila dvanajsta ura, ko sta bila le-ta še vedno v živahnem razgovoru.

Maševal je v Ribnici vsak dan. Ves bolehen s težkimi skoro otrplimi nogami je pristopil pred oltar Gospodov, da bi žrtvoval nekrvavo daritev. Vedno se je bal, da ne pade in zavest, da bi padel z Najsvetejšim v roki, mu je vlila tako grozo v njegovo dušo, da mu je stopil pot na obraz. Zadnje molitve je opravljal pred oltarjem stoje, ker ni mogel klečati in mu je bilo sila mučno hoditi po altarnih stopnicah. Ob nedeljah je maševal že krog pete ure, da bi ne bilo treba pozneje po prvi maši v zatohlem zraku.

To pač dobro kaže, kako je bil Gregorčič veren in vesten. Spoštoval in visoko je cenil ribniškega dekana, ki je res blag mož, in pesniku rad postregel s čimer je mogel. Dal mu je na razpolago svoj voz. Enkrat se je Gregorčič res poslužil gostoljubne ponudbe in napravil je lepega dne izlet v Velike Poljane. — Po maši je zajtrkoval, potem pa je bil ali na verandi ali pa se je izprehajal po domačem vrtu.

S početka v družbo sploh ni zahajal. Rekel je večkrat svojemu prijatelju: „Kaj potrebujemo mi družbe, saj zadostujemo sami sebi!“

Življenje v Ribnici mu je dobro delo. Vidno se je krepčal. Že po nekaj dnevih je prišel z veseljem iz cerkve rekoč: „Danes sem veliko lažje maševal.“

O zdravniški pomoči pa ni hotel kar nič vedeti. Domača gospa je vprašala na skrivaj dr. Sch. za svet. Posledica tega je bila, da je dobival Gregorčič vselej pred kosilom in večerjo sanatogen v kozarcu vode. Pri svojem krožniku je našel vedno kozarec pripravljen s to belo tekočino. Dasi ni veliko verjel na kako čudezno moč tega zdravila, vendar je to medicino z nekako resignacijo povžil.

Ozlovoljen se je šalil: „Sedaj na stara leta ravnate z menoj zopet tako kakor z otrokom! Mlečce, mlečce, vedno to samo mlečce mi dajete piti in jaz se kakor otroček pokorim!“

Zelo dobro mu je delo, ko sta ga prišla obiskat župnik Vrhovnik in pesnik Maister v Ribnico. Oba gospoda sta bila povabljena na malico pri Gregorčičevem prijatelju. Pesnik je postal v taki družbi prav živahen. V hiši svojega prijatelja se je čutil popolnoma domačega in pri malici je rekel z neko samozavestjo: „Kaj, ali ne bo danes nič boljšega vina na mizo?“

koščk kruha, da mu ne bo treba pred lakoto bežati od domačega ognjišča v tuje dežele, in tujemu kapitalu prodajati svojih moči in svojega zdravja; vsem stanovom pa, ki se žive s poštenim delom, priboriti enako veljavo in enake pravice v javnem življenju. Versko prepričanje in verske dolžnosti naj si vsak uredi po svojem srcu in svoji vesti. Kot politična stranka se ne maramo vtikati v verska vprašanja, stoječ na stališču, da vera spada v cerkev in njeni oznanjevalci pred altar, ne pa na volišča in v zbornice.

Ker smo torej nasprotniki temeljnih načel Slovenske ljudske stranke, se ne moremo ogrevati tudi za njene kandidate, in naj si bi nam bili v zasebnem življenju še tako mili in dragi.

Naj bo izvoljen Jaklič ali Skubic, oba bi se morala pokoriti sklepom stranke, katere delovanje smatramo za brezvestno in sebično izkoriščanje lahkovernosti in nerazsodnosti našega revnega ljudstva. Oba, Skubic ali Jaklič, bi morala plesati, kakor bo godel Šusteršič. Kdor pa misli, da ta politični godec za plačilo za zadnji ribniški shod tej dolini ne bo še ene zagodel — ta ga ne pozna.

Mi pomilujemo to dobro ljudstvo, ki ima zmožnosti dovolj, da bi samo lahko zastopalo svoje koristi, samo branilo svoje pravice, samo skrbelo za svojo bodočnost in svoje gospodarsko okrepljenje. Toda verno je in — mehko je; zato spoštljivo kleči na kolenih in udano nosi na svojem tilniku jarem klerikalizma . . .

Vstalo bi rado, a si ne upa, poskuša a ne zmore, jarem je še pretežak.

Ali ne bo nikdar boljše? Da, bode! Svita se že in ni morda daleč ura, ko bo tudi naš kmet zapazil kje ga čevelj žuli. —č.

Spoznavaj se sam!

(Dalje.)

Šole za povzdigo posameznih gospodarskih strok.

V tem oziru nismo Slovenci nič na boljšem. V opravičenje te trditve podam sledeči pregled:

Obrtna izobraževališča: C. kr. drž. obrtnih šol je vse polno v nemških in čeških deželah, seveda, nemških in čeških. Tudi Trst ima laško od l. 1887/88. — Slovenci nimajo niti ene. C. kr. splošno državno in rokodelsko šolo ima sicer Celovec od l. 1889., a ta je nemška.

Glede strokovnih šol za posamezne obrti imamo vsaj nekaj, dasi prav za prav zelo malo. Na strani 445. ima navedeni „Jahrbuch“ štiri c. kr. strokovne šole za klekljanje čipk s| slovenskim učnim jezikom,*) in sicer: v Idriji (na Kranjskem), v Dol. Otlici, v Čepovanu in v Bovcu (na Primorskem). — Vendar ni natančno razvidno iz navedene knjige, kako so te šole urejene v jezikovnem oziru. O idrijski šoli sem našel v „D. Kalender f. Krain u. d. Küstenland“ za l. 1905., str. 201, da ima tri letnike, in sicer I. in II. letnik slovenski, III. pa nemški! Torej spet ta nesrečni utrakvizem, ki tako mori naš narod že po šolah ter onemogočuje vsak narodni in kulturni razvoj!

Strokovne šole za obdelovanje lesa in kamna (str. 355). Štajerska ima po eno takšno šolo v Aussee-ju in Brucku, — na Spodnjem (slovenskem) Štajerskem ni nobene; Koroška jo ima v Beljaku z nemškim učnim jezikom. Kranjska ima dve: eno v Kočevju: „K. k. Fachschule für Holzbearbeitung“, samonemško. Zakaj pa ta šola ni dvojezična? — Toraj peščica Nemcev ima v slovenski deželi pravico do samonemške šole, pol milijona Slovencev pa ne do samoslovenske! — Kajti druga takšna šola „C. kr. umet.-strokovna šola“ v Ljubljani je dvojezična, in sicer: „učni jezik slovenski, v zadnjih letnikih deloma nemški“, se glasi v uradni knjigi. — Jaz pa sem (že pred več leti) vprašal mladega mizarja, ki je obiskoval to šolo, v katerem jeziku se je učilo na tem zavodu? Od odgovora, katerega se dobesedno več ne spominjam, mi je ostalo v spominu toliko, da so učitelji-mojstri učili nemški, le tu in tam je povedal kakšen slovenski izraz, pa tako, da se mu je videlo, da mu je slovenščina malo mar, ali pa včasih celo nekako zaničljivo zavito; iz vsega sem posnel, da se slovenščini tudi na tej „slovenski“ (!) šoli v strokovnih oddelkih ne more goditi nič kaj dobro. Slišim, da je zadnji čas malo bolje. — Ali bi ne bil kateri izmed gospodov, kateri notranjo uredbo te šole dobro poznajo, — toli prijazen, da bi nam isto popolnoma zanesljivo objektivno v kakem listu popisal?! — Slovenski narod naj izve, kakšna je edina „njegova“ šola te vrste in kake koristi ima.

Primorska ima v Marijanu laško „C. kr. strokovno šolo za mizarstvo“ in strokovni šoli za pletenje košaric v Foljanu in Žagi, pri katerih učni jezik ni povedan. — (Ali sta slovenski?!)

Strokovne šole za kovinsko obrt. Koroško ima dve: nemško „K. k. Fachschule für Gewehrindustrie“ v Borovljah in nemško „K. k. maschinengewerbliche Fachschule“ v Celovcu, toraj obe na slovenski zemlji, a vkljub tem za slovenščino v njih ni nobenega kotička!

Ako torej pregledamo vse obrtno šolstvo na Slovenskem, imamo v resnici slovenskega — skoraj nič!

Posledice temu?

Prvič se Slovenci strokovno sploh ne izšolajo, ali pa se izšolajo v tujščini ter se na ta način svojemu narodu odtujujejo, — da, premnogokrat postanejo celo najhujši sovražniki svojega naroda, ali vsaj brezbrižni mlačneži.

Drugič: vsa boljša mesta po različnih tovarnah po Slovenskem dobe ne-Slovenci; domačini — Slovenci kot manj izobraženi pa se morajo zadovoljiti z najnižjim zaslužkom ter ostanejo s svojo popačeno in s tujščino pomešano slovenščino nekako inferiorni, prezirani, zaničevani.

Tretjič: slovenščina gineva vedno bolj in bolj kot strokovno občevalni jezik naših obrtnikov ter obubožava vsled izmiranja strokovno obrtnih izrazov.

Da te nedostatke, škodljivosti in napake odpravimo: vzdramimo se, Slovenci! in ustanavljajmo obrtne šole! Industrija se povzdiguje na slovenski zemlji, a tozadevno neobhodno potrebnega šolstva ni, zato naravnost ubijamo svojo narodnost, ako zanemarjamo obrtno šolstvo.

Trgovska učilišča. Je jih več nižjih in višjih na slovenskem ozemlju, toda vsa slovenska zemlja ne premore niti ene slovenske trgovske šole (vsaj citirani „Jahrbuch“ nima nobene), — kajti trgovsko učilišče — znana Mahrova trgovska šola v Ljubljani — ima po navedenem viru učni jezik nemški, laški in srbohrvaški! — Ali za slovenščino na tem zavodu res ni mesta? — Naj govorijo javno resnico v tem oziru, katerim so razmere dobro znane!

Posledice pomanjkanja slovenskih trgovskih šol so podobne onim, ki so navedene pri obrtnih šolah. Toraj tudi v trgovini je slovenščina zanemarjena in žalibog tudi zaničevana pastorka!

Poljedelska in gozdarska učilišča. Visokih in srednjih šol te vrste, kakor jih imajo Čehi, Nemci in Poljaki, ni na vsem Slovenskem sploh nobene, ediño le nižja učilišča. Slovensko deželno poljedelsko šolo ima Gorica in Dolenjska na Grmu. Podobna zavoda na Štajerskem (v Grottenhofu pri Gradcu) in na Koroškem (v Celovcu) sta nemška! Zakaj tudi ti šoli nista razdeljeni v nemški **in** slovenski oddelek, kakor obstoji v Gorici slovenska **in** laška deželna poljedeljska šola?

Tudi deželna sadjarska in vinorejska šola v Mariboru — toraj na Slovenskem — ima le nemški učni jezik! — Kje je pravica? — Zakaj jo vi sami, Slovenci, tako prezirate, da ne zastavite vseh moči, jo predrugačiti?

Gozdarski šoli ima slovenska zemlja dve, in sicer na Kranjskem v Idriji od l. 1892., a ta je nemška: „K. k. Forstschule“, in deželno laško v Poreču na Primorskem. — Zakaj se vzgajajo gozdarji za naše slovenske planine in za naš Kras le v nemščini in laščini? — Zakaj trpiš to, narod slovenski?

Torej tudi na polju poljedelstva v najširšem pomenu besede nam slovenščino vedno bolj izpodrivajo, njeno ozemlje vedno bolj utesnujejo!

To je vendar ona stroka, s katero se slovenski narod v prvi vrsti bavi, in še na tem polju slovenski jezik ne pride do prave veljave!

Kako tudi? Saj se mu že v ljudski šoli vedno bolj izpodmikajo tla, kar dokazuje naslednje pregled.

(Sledi).

*) Vendar nisem popolnoma gotov, ali je v vseh štirih slovenski učni jezik!

Politični pregled.

K volitvam v Avstriji.

Priglašenih je že nad 2000 kandidatur. Vsi strankarski listi ne pišejo zdaj o drugem, nego o volilnem boju, ki bo to pot tako intenziven, kakor ni bil še nikdar prej. Dosedaj brezpravne ljudske mase se zavedajo svojih pravic in letos prvič stopajo na volišče. Misel demokratizma zmagovito prodira. Zato je letošnji volilni boj tudi tako velik.

Vse stranke morajo postati strogo demokratske, zakaj, kdor ne nastopa v znamenju ljudske politike, ne more upati na zmago. Izjemo delajo le nekatera večja avstrijska mesta, kjer je tudi meščan odločujoč; ali ti slučaji so zelo redki, ker je v vsakem mestu tudi mnogo delavskih slojev, ki stopajo z velikim upom v boj.

Velika zmaga klerikalizma je to pot neizogibna. Deloma to dejstvo ne more škodovati: saj je avstrijski klerikalizem velik nasprotnik nemštva, ki gravira pod prusko krono, t. j. k protestantizmu.

Izid volitev pa bo to pot tudi za Slovane tako ugoden, kakor ni bil še nikdar prej. Res je sicer, da volilna reforma še dolgo ne odgovarja pravičnim zahtevam, do katerih imajo Slovani še vedno pravico, ali nepobitno dejstvo je, da pomenjajo predstoječe volitve i za Slovane velik korak naprej.

Ker rodi končno vsako nazadnjaštvo po naravnem zakonu hud odpor, zato tudi pogled v avstrijsko bodočnost nikakor ni tako nevesel, kakor mnogi mislijo.

Iz Ogrske.

„O srbski narodnosti ne more biti na Ogrskem nobenega govova.“
Grof Apponyi,
ogrski naučni minister v seji poslanske zbornice 23. nov. 1906.

Kaj moremo pričakovati od moža, ki je bil drzen dovolj, ziniti gorenje besede, dasi izkazuje celo madjarska šovinistična štatistika na Ogrskem nič manj kot 1.052.000 Srbov, je umljivo. Zato se ne moremo čuditi, ako je predložil on minuli teden poslanski zbornici šolski zakon, ki je naperjen edino proti vsem narodnostim na Ogrskem. Zaradi nasilne madjarizacije tega zakona je ljudskošolski pouk za vsakega Nemadjara iluzoren. Že dosedaj je bila raznaroditev silno velika. Izkazanih je bilo n. pr.

leta 1900 45·4 % Madjarov 54·6 Nemadžarov
„ 1905 51·4 % „ 48·6 „

Ker je torej absolutno izključeno, da bi se Madjari tako zelo oplodili, ostali narodi pa proti vsemu dosedanjemu sporočilu tako zelo nazadovali, si rasti Madjarov ne moremo misliti drugače ali s sleparsko statistiko ali pa se je res toliko Rumunov (bilo jih je leta 1900 2,800.000 duš)

K dnevni njegovi zabavi je spadalo tudi to, da je poučeval nekega gimnazijca v latinščini, ki je bil na počitnicah pri svojem dobrotniku v Ribnici.

Ko je odzajtrkoval je šel na vrt in povprašal: „No, kje je moj filozof, bodoči škof?“ In potem sta začela s poukom kar zunaj na vrtu. Mimoideči so začudeno gledali kako je stari gospod z mladostnim ognjem vtepal mlademu „učenjaku“ latinščino v glavo. Srečen učenec, ki je imel takega moža za učitelja.

Kakor se je Gregorčiču zdravje bolj vračalo, tako je tudi postal bolj živahen. Že si je upal iti s prijateljem na kak daljši izprehod. Postal je tudi bolj priljuden, in čudno, ni se tudi preveč ustavljal, ko ga je prijatelj vabil, da gresta v gostilno. Kakor je prej družbo skoro mrzil, tako se je sedaj zabaval v nji. Ribničani niso preveč vsiljivi ljudje in vedeli so dobro, kako se mora s pesnikom občevati.

Če je bil Gregorčič v družbi, je zlasti rad poslušal petje, in narodne pesmi so mu bile posebno pri srcu. Ko je slišal lepo narodno pesem, se je videlo, kako vse vibrira v njem, postal je živahen in — zgovoren.

Z ribniško inteligenco je občeval kakor z starimi znanci. Nevede kdaj, se je napravila v kratkem času med njo in pesnikom prav presrčna vez. In če se je reklo, danes zvečer gre Gregorčič k „Cenetu“ ali k Arkotu, vse je vrelo tjakaj. (Sledi.)

Tuji dom.

Novela. — Spisal M. R. P.

(Dalje.)

„Jaz nisem vedela, da so take“ — je dejala Berta. „Vsaj videti niso bile.“

In nato je pripovedovala dalje, kako je spravila zopet njihove može v službo. Starec se je mahoma začudeno zavzel, izustil oster vzklik in plosknil nato z rokami.

„Jaz bom torej odslavljal ljudi, in ti jih boš vzprejemala, in to vse skupaj se bo imenovalo Mirtičevo gospodarstvo! Tiste delavce sem jaz odslovil, in kogar jaz odslovim, vem, zakaj ga odslovim!“

Potem je vstal, hodil nekaj časa po sobi in se naposled vstavil tik Berte.

„Kaj se sploh vtičeš v delavske razmere! Kuhinja je za ženske in ne pisarna!“

Nato je Berta vstala brez besedij in odšla v svojo sobo. Tam jo je našel mladi Mirtič, ko je sedela na zofi z robcem v roki in z objokanimi očmi.

„Meni je neznosno“ — je vzkliknila, ko je vstopil, zakrila potem z robcem oči in zaihtela. „Danes je nad mano oče, jutri ta, pojutranjem ta . . . jaz sem tako nesrečna!“

Naslonila se je nazaj, tiho je ihtela, in ko je pričel govoriti Mirtič, je zamhanila z drobno od solz mokro roko.

„Saj me ne razumeš . . . nimaš pojma o meni . . .“

Mirtič je sedel poleg nje na zofo in pričel na široko opravičevati očeta.

„Vidiš, pri nas je treba vsako stvar natančno preudariti. Vedno se je treba opirati na resne vzroke. Samo iz takih se odpusti delavca, ki ni potem torej več za rabo in ga ni mogoče vnovič vzprejeti. Ti bi se bila morala o zadevi prej prepričati, malo povprašati o vsej stvari, a ne tako naglo ukreniti.“

„Ampak meni so se smilile uboge žene“ — je odgovorila na vse to Berta — „ki imajo doma nedolžne in nedorasle otroke, ki jih nimajo s čim rediti.“

„Usmiljenje in trgovina“ — je rekel mirno Mirtič — „to so pojmi, ki ne spadajo skupaj. Kadar se gre za trgovino, se po mojih mislih konča usmiljenje, in kadar se gre za usmiljenje, tedaj preneha trgovina.“

Berta je umaknila robec od obraza, roke je držala v naročju in z objokanimi očmi je strmela nemo predse.

„Jaz živim tukaj med vami, kakor med tujci“ — je rekla potem. „Jaz nimam nikogar, ki bi mi bil samo malo soroden in ki bi me razumel . . .“

Govorila je počasi, kakor v polsnu, potem je stopila k oknu in gledala v daljavo. Mislila je na tiste, ki spoznajo baš v tistem hipu vso svojo srečo. Kje žive, je mislila, kakšni so, morda bogataši, morda berači, morda pastirji, morda visoki dostojanstveniki, kralji in kraljice morda v svojih svetlih palačah.

Nemcev (2,135.000), Slovakov (2,020.000), Hrvatov (1,679.000), Srbov (1,052.000), Malorusov (429.000) pomadjarilo.

Raznaroditev pa je šla Kušutovcem še prepočasi, zato je izdelal imenovani Apponyi novi ljudskošolski zakon, proti kateremu so nastopili narodnostni poslanci z vso silo. Ko je rumunski poslanec Goldis poudarjal, da je novi zakon naperjen proti narodnostim, mu je cela večina zatulila kakor en mož: „Na Ogrskem ni drugega jezika kakor madjarskega.“ Posamezni narodnostni zastopniki so obstruirali proti novemu zakonu v večurnih govorih in bili so gospodarji situacije zlasti tedaj, kadar je bilo slučajno manj Košutovcev v zbornici — ali kaj hoče komaj 30 mož proti trem stotinam?

Toda tudi to zatiranje ima svoje dobre posledice: rodi hud odpor. Že vidimo vstajati nemadjarske ljudske mase, narodna samozavest postane na Ogrskem kmalu nov političen faktor. Volilna reforma, ki so jo morali obljubiti ogrski ministri cesarju, da jo vpeljejo, odpre narodom še širše duri v parlament in kmalo dobimo tudi na Ogrskem iste velike narodne boje, ki so i v Avstriji razburjali javnost tako dolgo. Ista politična podoba, ki smo jo Avstrijci že ponajveč preživeli, se na Ogrskem šele pripravlja.

Poleg tega vidimo vstajati tam dve stranki, ki postaneta Košutovcem še trn v peti: na eni strani socialistična na drugi pa klerikalna, ki sedi danes sicer še v sredi Košutove koalicije, ker ji to ob času največ nese, a se že pripravlja počasi na samostjno pot. Njih rast nam je razvidna tudi iz števila poslancev ki so jih imeli:

v letu	1904	20
v „	1905	26
v „	1906	32

Pred tremi leti so tvorili $^1/_{22}$ vseh poslancev, danes že $^1/_{12}$. Torej tudi v tem oziru ista bodočnost kakor je bila avstrijska preteklost.

Češka napredna stranka.

Svoj čas so imeli Čehi samo dve stranki: Staročeško in Mladočeško. Toda Mladočeški voditelji niso ostali dolgo „mladi“ in oglašati so se pričeli nezadovoljneži. Mnogi so mislili, da je reorganizacija stranke nemogoča. Tega mnenja je bil tudi znani politični pisatelj Masarik. Vstopil je med Mladočehe, toda kmalu se je prepričal, da more misliti o reorganizaciji samo tak, katerega srce je polno lepih upov, a v glavi malo obzorja. Ko je uvidel neuspešnost svojega koraka, je izstopil in z njim vred še mnogo drugih. Tako so nastopile na Češkem vsakovrstne majhne napredne struje, ki sicer vsaka za-se ni reprezentirala bogzna kako mnogo, ali ljudje so živeli in delovali in njih krog se je širil vedno bolj. Od doktrinarstva so prišli do praktičnega dela — in v istem hipu se je pojavila nova napredna stranka.

Ta stranka je izdala o priliki volilne borbe, v kateri nastopa okrog deset njenih kandidatov, svoj zelo obširni program, ki se dotika malodane vsakega vprašanja, ki je v današnji vseobči kakor avstrijski politiki aktualen. Demokratski je, skrajno svobodomiseln. So proti vojaštvu, zahtevajo ločitev cerkve od države, reformiranje ženitvanjskega prava. Avstrija se ima preustrojiti kot federativna država, kjer tvori vsaka narodnost državo za-se, istotako pa se hočejo boriti tudi za priznanje narodne enakopravnosti na Ogrskem.

Zlasti pa je važen stavek, kjer govore o narodnih zastopnikih: samo z izvolitvijo najboljših in najsposobnejših ljudi je zajamčen uspeh političnega dela v korist narodni celoti. Te besede naj si zlasti dobro zapomnijo slovenski klerikalci in liberalci!

VI.

Popoldne je bilo, ko se je mudila Berta v bližnjem trgu pri šivilji. Na poti od nje ji je prišlo na pamet, da bi obiskala učiteljico Lino, in je tako potem tudi storila. Hotela se je nekoliko raztresti, pozabiti na to pusto vsakdanjost in se zamisliti v nekaj novega.

Učiteljica Lina je stanovala v svoji tesni sobi v hiši, ki je stala tik šole, sedela na starinski zofi in čitala neka pisma, ki so ležala pred njo na mizi. Njen obraz je izražal veliko zamišljenost, včasih je segla z roko v lase, naslonila komolec na mizo, podprla glavo in se zagledala nato s pismom v levici tja nekam proti oknu. Ko je vstopila Berta, se je skoro prestrašila, plašno dvignila glavo in se potem sama sebi nasmejala.

„Kako sem zamišljena“ — je rekla — „kako sem se vstrašila!“

Nato je šla proti Berti, ponudila ji roko in jo vljudno pozdravila.

„To je naravnost krasno, da ste me enkrat obiskali“ — ji je dejala in ji ponudila prostor na zofi. „Vi ste mi bili od prvih hipov nenavadno simpatični, in jaz sem pogostokrat mislila na to, kako krasno bi se dalo z vami razgovarjati. Ali imate mnogo časa?“ — jo je vprašala ob koncu in ji pogledala prijazno v obraz.

„Ne!“ — je odgovorila Berta. „Voz me čaka pred hišo. — Kaj pa delate?“

(Sledi.)

Nova politika v Nemčiji.

Katoliški centrum v nemškem parlamentu, ki je odločeval prejšnja leta s svojim glasovanjem v vseh glavnih vprašanjih nemške politike, je od zadnjih volitev sem popolnoma izpodrinjen z mesta, na katerem je bil tako dolgo: prenehal je biti odločilen faktor. Zgodilo se je to ponajveč vsled tega, ker so izgubili njih zavezniki socialisti pri volitvah tako nepričakovano mnogo poslancev.

Mesto centruma pa je zasedla naprednjaška skupina, v kateri sede nemški liberalci, narodni socialisti in naprednjaki. Ta blok je v zbornici najmočnejši in nanj se mora vlada ozirati. Ker sestoji ta blok v glavnem iz res naprednih elementov, se obeta tudi v Nemčiji nova, svobodomiselnejša politika.

Kmetska vstaja v Rumuniji.

Rumunski uradni listi pišejo sicer, da je kmetske vstaje povsodi konec, ali te trditve ne odgovarjajo resnici. V Moldaviji je sicer res precej mirno, a v celi Valahiji vlada še najhujši vojaški režim, ki strelja brezobzirno na osumnjene kmete.

Kako je vojaštvo v splošnem nastopalo proti vstaškim kmetom si lahko mislimo, ako vemo, da so jim s topovi razdejali vasi, kmetov pa je bilo ubitih 10.000 in ranjenih 15.000.

Dokler je bila vstaja splošna, so listi o vseh nasilstvih s strani vojaštva molčali, zdaj, ko je glavni upor zadušen, so se pa vendar nekateri zglasili in zahtevajo z ujetimi kmeti človeško postopanje. Izdajatelj neodvisnega glasila „Adeverul“ (Resnica) Konštantin Mille piše na uvodnem mestu svojega lista, da je bilo mnogo ujetnikov brez vsakega zaslišanja postreljenih.

Veleposestniki se zelo upirajo prepustiti zemljo kmetom po novem najemninskem določilu, ki skuša priti v okom vsakemu večjemu izkoriščanju. Da se naposled vendarle uklonijo in podpišejo nove pogodbe, se je zahvaliti največ energičnemu nastopu raznih županov, ki so izjavili, da odpošljejo vojake takoj nazaj, ako veleposestniki ne podpišejo novih pogojev. Le iz strahu pred novim izbruhom se bogatini udajajo drug za drugim. Vendar bo še dolgo treba, preden nastopijo docela normalne razmere, kajti po celi deželi se vrše sedaj preiskave, kdo je vodil upore. Še mnogo kmetov bo aretiranih in obsojenih. Stoprav po končanih preiskavah se je nadejati, da se povrnejo mirni časi.

Dnevne vesti

a) domače.

— **Pa se je vsedel „Slovenski Narod“.** Na notico „Našega Lista“, da je bil gospod župan Ivan Hribar, prišel ponujat ljubljansko kandidaturo g. dru. Ravniharju, je prinesel „Slov. Narod“ „poslano“ izpod peresa gospoda župana, ki v primerni obliki dementuje dotično vest. Na to jo je dr. Ravnihar v enaki obliki dementoval v „Novi Dobi“. Človek bi mislil, da je s tem stvar v redu. Toda „Slov. Narod“ je začel znova mešati ter je očital dr. Ravniharju, da je popravljal v elastični obliki, češ, da se natura ne da zatajiti. V zadnji številki „Nove Dobe“ smo kot odgovor „Sl. Nar.“, napisali, da „Narod“ očita županu Hribarju elasticiteto češ, da se natura ne da zatajiti. Zakaj tako — zato ker je dr. Ravnihar v svojem „poslanem“ za dementi rabil dobesedno **prav tiste besede** kakor jih je bil rabil g. župan za svoj dementi v „Slov. Narodu“. Vse očitanje „Slov. Naroda“ pade torej edino le na g. župana. In da je „Slov. Narod“ to nalašč storil, to ravno smo hoteli ugotoviti v zadnji naši številki. Na kateri strani je torej — honetnost.

— **O aferi v tukajšnji kavarni „Prešeren“** pravi „Slov. Narod“, da je dotična naša vest od konca do kraja zlagana. Vzdržujemo jo v polnem obsegu, ker nam je potrjena s povsem verodostojnimi pričami. Da pa je resnična, potrjuje „Narod“ sam, ki pravi, da je nastala rabuka zaradi — slovenskih pesmi. Kdo bo pa to verjel. V Ljubljani, pa da bi radi slovenske pesmi zamogla nastati rabuka. To je čisto izključeno. Res je marveč, da je bila dotična pesem nemška, skrajno izzivajoča in naš narodni čut žaleča. Slabega zagovornika je dobila kavarna „Prešeren“. Čudno je, da v zadnjem času „Slov. Narod“ tako trdovratno zagovarja vsako nemškutarijo!

— **Iz pisarne „Družbe sv. Cirila in Metoda“** se nam poroča: „Družbe sv. Cirila in Metoda 180. seja je bila 2. aprila t. l. Otvoril jo je podpredsednik gosp. notar Luka Svetec ob treh popoldne in naznanil, da ga je obvestil bivši prvomestnik g. monsig. Tomo Zupan o nepreklicljivosti svojega odstopa. Odborniki so sklenili nato soglasno zaupnico prezaslužnemu odstopivšemu načelniku. Potem so se razmotrivale nekatere točke o slovenskem šolstvu na Štajerskem in Koroškem. Ukrepi, storjeni na podlagi temeljitih posvetov izdatno razširijo družbi delokrog. — Konec seje ob petih. — „Družba sv. Cirila in Metoda“ ima še mnogo nabiralnikov na razpolago. Njihov namen je znan vsakemu rodoljubu. Nobena narodna gostilna in kavarna naj bi ne bila brez takega nabiralnika. Razpošilja jih pisarna „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani.

— **Ljubljanski Nemci** mislijo resno z zgradbo svojega gledališča, in to v prvi vrsti ob Miklošičevi cesti, drugače pa na hranilničnem svetu v Igriških ulicah. — Da morejo misliti Nemci v Ljubljani na svoje lastno gledališče, imajo zahvaliti samo Kranjsko hranilnico. In koliko je še Slovencev, ki nosijo svoj denar v to nemško denarno podjetje? Kaj nimamo nič slovenskih hranilnic.

— **Nemška nesramnost.** V Prešernovi ulici je trgovina s cvetlicami. Če vstopiš in zahtevaš česa v slovenskem jeziku, dobiš odgovor: „Bei uns wird nur deutsch gesprochen. (Pri nas govorimo samo nemški.) Edini odgovor na to mora biti: z Bogom.

— **Slovenska opera iz Ljubljane** gostuje sedaj v Varaždinu in kakor čitamo v „Pokretu“, z velikim uspehom. Na repertoarju so dela Donizettija, Verdija, Zajca, Gounoda itd.

— **Uradniške plače.** V nedeljo zvečer odpeljal se je deželni predsednik Schwarz na Dunaj v zadevi uvrstitve Ljubljane v II. razred aktivitetnih doklad za državne uradnike. Peticijo, ki jo je vzel seboj, podpisali so vsi uradniki razen treh višjih pri sodišču. Bali so se menda eksponirati se tako daleč. Menda bi jim utegnilo škodovati. Brzkone bodo v slučaju, da se omenjena peticija ugodno reši, odklonili tudi zvišanje ali pa to vsoto naklonili v kake dobrodelne, narodne ali podobne namene. Vsekakor bo to posnemanja vredna doslednost!

— **Družinski večer** priredi „Dobrodelno društvo tiskarjev na Kranjskem“ jutri v nedeljo, dne 14. t. m. ob 8. uri zvečer v areni „Narodnega doma“ s šaljivimi prizori in drugimi zabavami ter s sodelovanjem ljubljanske „Društvene godbe“. Vstop prost. Prijatelji tiskarjev dobro došli.

— **Uspeh ljubljanskih naborov.** Minuli teden so se vršili nabori za Ljubljančane. Dne 6. t. m. je prišlo na nabor 134 mladeničev in je bilo potrjenih 37; dne 7. t. m. jih je prišlo 168 in je bilo potrjenih 40; dne 9. t. m. pa jih prišlo 143, izmed katerih je bilo potrjenih 32 ljubljanskih mladeničev. Izmed 445 ljubljanskih fantov so jih vzeli letos 109 med vojake. Vspeh je v razmerju z deželo nenavadno velik.

— **Sodrug.** Iz Gorenjskega se nam piše: Po Gorenjskem prireja nek sodrug volilne shode. Na oklicih se imenuju ponekod samo „naprednega“ kandidata; rudeče barve ne pokaže. „Napreden“ ima pri nas popolnoma določen pomen in znači pripadnike liberalne ali narodno-napredne stranke. Vprašanje: S katero besedo se naj označi tako postopanje, ne da bi se razžalilo občutljivega sodruga?

— **Delavci brez plače.** V „Gorenjcu“ čitamo, da so razmere pri kranjski elektrarni prav škandalozne, vse osobje hoče popustiti delo in opustiti obrat, ker nihče ne plača uslužbencem že več mesecev zaslužene plače. Nazadnje pride menda še tako daleč, da bomo odjemalci luči morali še pobirati miloščino za Kreuzbergerjeve uslužbence. Treba bo vsekakor korenito pobrskati to sršenovo gnezdo. Obrtna oblast, kje si!

— **Belopeško jezero.** V Belipeči na Gorenjskem se otvori pričetkom prihodnjega meseca postajališče državne železnice. Postajališče bo oddaljeno od Belopeškega jezera le kakih 25 minut in bo torej dobro došlo tudi turistom, ki si žele ogledati to divno gorsko jezero.

— **Lovska vest.** Divji prašič napravlja mnogo škode okolu Medvod. Ljubljanski lovci se pripravljajo, da prirede lov nanj.

— **Roditeljski večer v Postojni.** Ravnateljstvo meščanske šole priredi v nedeljo, dne 14. t. m. roditeljski sestanek. Govoril bo ravnatelj Josip Brinar o vprašanju „Kako naj podpirajo roditelji in stanodajalci vzgojno delovanje šole?“

— **Vodovoda v Preski in Senožečah** sta zagotovljena. Kakor se nam poroča, je dobil deželni odbor obvestilo, da je vlada za oba vodovoda zagotovila 40% državnega prispevka.

— **Trava — padla!** V soboto, 6. t. m., so se — vzlic vsestransko utemeljenemu protestu Slovencev — vršile občinske volitve v Travi. Slovenci se volitve sploh niso udeležili. Kandidati knezovega logarja Künzla so dobili v I. razredu 6, v II. 6, in v III. 32 glasov. Vseh volilcev je pa 150, kateri so sedaj večinoma odsotni. Privlekli so vse na volišče, kar nemško in renegatsko leze in gre! Dva logarska hlapca sta vlekla neko ubogo slovensko dušo od šole do volišča. Kočevski okrajni glavar, ki se je že v petek popoldne peljal skozi Ribnico v Sodražico, kjer je prenočil, se je pripeljal v soboto zjutraj v Travo v spremstvu sodraškega stražmojstra, kateri je na vozu sedel tik glavarja z nasajenim bajonetom. Vladna slaba vest — kali?!

— **Delovanje kočevskega nemštva.** Občina Trava v kočevskem okraju šteje 1186 prebivalcev. Po ljudskem štetju je 628 Nemcev in 558 Slovencev. V istini pa je v občini dobra polovica Slovencev, katerim so vrinili naši neprijatelji nemško šolo, ki ponemčuje zapuščeni in siromašni narod. Minulo poletje se se vršile nove občinske volitve, pri katerih so Slovenci dobili pretežno večino v občinskem zastopu. Izvolili so si za župana prejšnjega načelnika občine, ki je sicer rodom Nemec, toda pošten in

pravičen mož, ki ne odobruje terorizma knežjega gozdarja in tamošnjega učitelja Lacknerja, ki se toliko peha za blaženo Germanijo. Seveda je okrajno glavarstvo v Kočevju ustreglo nemškim agitatorjem ter razveljavilo volitve baje zaradi nepravilnosti. Nove volitve so bile napovedane na preteklo soboto. Že več tednov prej se je po občini razširila jako nevarna nalezljiva bolezen, vsled katere je v petih tednih zbolelo 78 oseb, umrlo pa 13. Vsled tega je okr. glavarstvo županstvu ukazalo, naj strogo nadzoruje bolnike, da so osamljeni po hišah, ter poroča o nadaljnem razvoju bolezni. Župan je vestno izpolnil svojo dolžnost po ukazu. Z ozirom na nalezljivost bolezni pa je tudi prosil okrajno glavarstvo, naj se občinske volitve preložе vsaj do srede aprila, da se bolezen ne razširi. Okrajno glavarstvo je poslalo v Travo zdravnika dr. Böhma, ki pa je nenadoma pregnal vso nalezljivost bolezni ter zatrdil, da so le nedolžne ošpice. Oseba pa je slišala, kako sta gozdar Kienzl in učitel Lackner s strahom izpraševala zdravnika ter potem skoraj vriskala veselja, ko sta čula, da bolezen ni nevarna in da se torej vrše volitve na podlagi krivičnega vol. imenika, ki so ga na pravili štirje nemški matadorji. Pripomniti moramo tudi, da se je župan mnogo trudil in storil vse potrebne korake, da bi se popravil imenik, toda brez uspeha. Volitev se je vršila minulo soboto, kakor so zahtevali Kienzl, Lackner in tovariši. Volitev je vodil sam okr. glavar, ki se je pripeljal v Travo z orožnikom. Gotovo so se bali nemirov. Toda Slovenci se niso udeležili volitve, ostali so doma. Od 155 volilcev je prišlo na volišče 46 mož s pooblastili. Imeli so pač slabo vest. Slovenska stranka bode seveda vložila pritožbo na upravno sodišče zaradi nepravilnega volilnega imenika in tudi nepravilne volitve. Mnoge volilce so kar s silo tirali na volišče, kar je strogo prepovedano in kaznjivo po novem zakonu v varstvo volilne svobode. Pretili so revnim ženicam celo s tem, da ne bodo smele zajemati vode iz vaškega studenca itd. Kak človek je prej imenovani učitelj Lackner, nam kaže tudi sledeča notica, ki je bila natisnjena v „Slov. Narodu“: Te dni je šel g. Mihelič iz Črnega potoka skozi Travo proti domu. Ko ga zagleda travljanski učitelj Lackner, skliče hitro šulvereinske otroke in da vsakemu krajcar, naj vpijejo na g. Mihaliča sveto nemško geslo: „Heil!“ Otroci so se vsuli za g. Mihaličem in tulili „Heil“ na vse pretege. Lep učitelj, ki ščuje mladino naj nadleguje mirne ljudi z izzivajočimi klici. Lackner je seveda prepričan — pač iz mnogih izkušenj — da se s takim ravnanjem le prikupi na merodajnih mestih.

— **Vprašanje gosp. kočevskemu glavarju.** C. k. okr. glavarstvo v Kočevju je — kakor se je že v članku v 10. številki „Nove Dobe“: „Kake krivice se gode Slovencem v kočevskem sodnem okraju“. omenilo, — prošnjo prebivalcev občin Drage in Trave za priklopljenje istih k ribniškemu sodnemu okraju, deželni vladi negativno priporočalo z motivacijo, da sta imenovani dve občini „čez Medvedjek“ bližje Kočevju nego Ribnici. Vprašamo g. glavarja, zakaj se je peljal k sobotnim travskim volitvam skozi Ribnico-Sodražico in Loškipotok, in ne po bližnici čez Medvedjek?

— **Medveda** ustreljenega sredi poti med Kočevjem in Drago-Travo, so peljali k okrajnemu glavarstvu v Kočevje skozi Drago v Loškipotok, Sodražico in Ribnico. Zakaj ne raz Medvedjek po uradni bližnici doli v kočevsko mesto?

— **Kočevskemu g. glavarju** je peljaje se v spremstvu sodraškega stražmojstra k volitvam v Travo pred vozom zajec „cesto pretekel“ ter se je g. glavar napram travskemu županu izrazil, da je to za volitve slab omen. Mi mislimo tudi tako . . .

— **Povodenj na Dolenjskem.** Vsled deževnega vremena in posebno vsled močnega naliva od petka na soboto, je potok Težka Voda, ki prihaja izpod vznožja Gorjancev, tekom dopoldne rapidno narasel. Krka je bila zjutraj še v normalni visokosti, vsled pritokov pa je tekom dopoldne tako narasla, da je v več krajih prestopila že opoldne svoje bregove. Ako dež kmalu ne poneha, je pričakovati velikih povodnji v nižje stoječih krajih vzhodnje Dolenjske.

— **Nova parna opekarna v Žabji vasi pri Novem mestu.** Na posestvu graščaka Rudolfa Smola par sto korakov vzhodno od Žabje vasi poleg državne ceste se je zgradila nova tvornica za opeko. Po sledovih izkopnin je soditi, da je morala stati na tem mestu že v najstarejši dobi opekarna; gotovo pa je, da je na tem prostoru tekla zibelka prvih dolenjskih izdelovalnic za opeko. Materijal je bil po strokovnjakih v Gradcu, na Dunaju in Brnu preiskan ter izbornim spoznan. To novo industrijsko podjetje je v dobrih rokah družbe, v kateri so Rudolf Smola, graščak na Grabnu, H. Hočevar, tvorničar usnja in Josip Ogoreutz trgovec v Novem mestu.

— **Odpor lavantinske duhovščine** Duhovniška zveza v lavantinskem okraju razpošilja: „Na kruti ukaz nadsodišča v Gradcu, da bi se matični vodje morali posluževati nemških golic, bodo lavantinski duhovniki odgovorili hitro po volilni borbi na javnem shodu v Mariboru. Takrat bomo imeli že tudi izvoljene poslance, katerim podamo na pot na Dunaj navodilo, da postopajo brezobzirno proti vladi, če ne ohladi malo načelnika graškega nadsodišča. Za sedaj se pa svetuje: Nemške golice vračajte z opombo: Nerabljivo, ker je uradni jezik avtonomnega župnijskega urada v N. slovenski. Vendar pa se mora ustreči želji preč. knez. škof. ordinarijata in izkaz točno pošiljati. Ker nam preč. knez. škof. ordinarijat nikakor ne ukazuje, da se poslužujemo nemških golic, pošiljajmo vse izkaze na navadnem pisnem papirju vrsto za vrsto brez vsakega razločevanja. Tudi drugo slovensko duhovščino pozivljamo, da se pripravi na skupen odpor.

— **Volilni boj na Štajerskem** je silno hud. Ondotni slovenski listi, zlasti pa mariborski „Gospodar“ kot klerikalno glasilo in celjski „Narodni List“ kot napredno glasilo, sta si v najhujšem nasprotju. V „Slovenskem Gospodarju“ je n. pr. več kot polovica lista same polemike prot napredni stranki.

— **Slovenski kandidat za mesto Maribor.** Na zaupnem shodu mariborskih Slovencev dne 9. aprila je govoril dr. Rosina za to, da volijo mariborski Slovenci dne 14. maja socialnegademokrata. Zaupni shod mu je z 20 proti 17 glasom pritrdil. Ker pa manjšina sestavljena iz vseh političnih struj, smatra to stališče narodni stvari kvarno, postavil se bo vendar slovenski kandidat in se vrši v to svrho dne 14. aprila v Narodnem domu majhna dvorana II. nadstropje, ob 10. uri predpoldne shod slovenskih volilcev.

— **Slovenske hranilnice v nemškem „Verbandu“.** V ptujski okolici so se ustanovile štiri posojilnice, in sicer pri Sv. Barbari v Halozah, Sv. Lovrencu v Slov. goricah, Sv. Marjeti nad Ptujem in Sv. Marku niže Ptuja. Po zaslugi za slovenski narod delujočega nekega Žmavca so se vse štiri pridružile nemškemu „Verbandu“ v Gradcu mesto naši domači „Zadružni zvezi“. Obžalujemo, da so se mu tamošnji rojaki vsedli na nemške limanice!

— **Kako delujejo nemški visokošolci.** Mariborska zveza ondotnih nemških visokošolcev je imela pred kratkim svoj občni zbor, ki dokazuje, kako so nemški visokošolci delavni v nemškem narodnem oziru. Nabrali so več sto kron za „Schulverein“ in „Südmarko“ in sodelovali pri raznih narodnih nemških slavnostih. Delali so kot agitatorji pri občinskih volitvah novembra 1906, zdaj pa delajo v volilnem odboru za bodoče državnozborske volitve.

— **Nesreča pri delu.** Ponesrečila sta se pri delu na pristavi barona Twickla v Krčovini pri Mariboru kleparski učenec in pomočnik. Učenec Branko Novak je dobil težke notranje poškodbe.

— **Vlak jo je zgrabil.** 13 letna hčerka železn. čuvaja na Bohovi pod Mariborom, Amalija Ferk, je šla na hočki postaji ravno pred prihajajočim vlakom čez tir. Stroj jo je zgrabil, vrgel ob tla, in dekle je dobilo taka notranja poškodovanja, da je umrlo.

— **Detomorilka prijeta.** 20 letna služkinja Julija Ditrih iz Slovenje Bistrice je v Mariboru umorila svojega novorojena otroka in ga vrgla v stranišče. Našli so ga čez en teden v gnojnici, nečlovško mater pa aretirali.

— **Pohotnost.** V Mariboru so zaprli 20 letnega kovinskega delavca Jerneja Karničnika iz Št. Vida nad Valdekom, ker je zlorabil 10 letnega dečka in 8 letno deklico.

— **Uspeh slovenske socialne domokracije na Koroškem.** V zadnjem „Rdečem Praporu“ čitamo sledeče poročilo, ki je za zaznanje razmer na Koroškem zelo poučno: „V tretjem volilnem okraju na Koroškem so mislili, da bodo zapeli socialni demokraciji pri letošnjih volitvah ‚de profundis‘. Nemški nacionalci, ki so imeli pri zadnjih deželnozborskih volitvah nenaravno srečo, so upali, da bodo tudi letos pobirali slovenske glasove kar po tleh in agitarajo za Seifritza. Slovenski klerikalci, ki so tekom volilnopravnega boja neprenehoma jokali, da ne morejo dobiti Slovenci na Koroškem niti enega mandata, so si s pomočjo fajmoštrov in kaplanov nekoliko organizirali stranko. Gospod Grafenauer se je v začetku delal, kakor da ne bi hotel za nobeno ceno kandidirati. Vendar se je dal hitro preprositi. In sedaj pripovedujejo, da zmaga njih kandidat kar brez ožje volitve. Ali govore tako, da bi napravili sami sebi več korajže, ali pa da bi ustrašili socialne demokrate, tega ne vemo. Pač pa vemo, da se zaradi nas lahko bahajo, kolikor se hočejo; mi jim ne bodemo verjeli, ker nam pokazujejo vsi shodi, da je položaj ravno za socialno demokracijo izvrsten. Kar je bilo doslej shodov v Borovljah, Podgoro itd., so se vsi krasno obnesli. Ravnotako je bil zadnji shod v Prevaljah. To je vendar čudno: Slovenski klerikalci imajo polovico glasov in več gotovih; nemški nacionalci imajo nad polovico glasov zagotovljenih. Za socialne demokrate torej ne ostane niti en glas in vendar je največja udeležba na — socialnodemokratičnih shodih. V Prevaljah so bili zadnjič vsi prostori Ahacove gostilne tako polni, da skoraj ni bilo mogoče streči. Kdor pozna prostore, lahko preračuna, da je bilo najmanj 400 ljudi navzočih. Zbrali so se iz raznih krajev; posebno mnogo jih je prišlo iz Lješe in iz Gutenštajna. Shod je otvoril sodr. Laibacher, poročal je sodr. Etbin Kristan. Njegov govor je naravnost elektriziral poslušalce. Videli smo med udeleženci ljudi, ki so bili do zadnjega časa naši nasprotniki, a ob neopisno živem Kristanovem govoru so jim stale solze v očeh. Brez potrebe je govoriti o vtisku tega govora. Lahko pa rečemo, da se kaj takega še ni slišalo v Prevaljah. Kandidatura sodruga Kristana je bila sprejeta soglasno in z velikanskim navdušenjem. Danes je nedvomno, da bodo Prevalje in bližnji kraji pri letošnjih državnozborskih volitvah rdeči.“ — Tako imenovano poročilo iz Prevalj. Ker nimamo povoda dvomiti v resničnost tega poročila — obsojamo tem hujše odločujoče voditelje okrog „Mira“. ki se gibajo tako malomarno in tako nespretno že celo desetletje! —

— **Znamenje razbili.** Na veliki teden so neznani hudobneži razbili znamenje v Marxrain ulici v Beljaku. Razbili so podobo Srca Jezusovega, Marije in sv. Jožefa ter odtrgali mrežnata vratca. Zločin se je zgodil v noči 27. t. m. po 2. uri po polnoči.

— **Novice iz Trsta.** Vlada ni odobrila proračuna tržaške občine za leto 1907. Dovolil pa se je provizorij na podlagi dosedanjih računskih sklepov. — 31 letnemu Jakobu Ivaniču je v Lloydovem arzenalu prišla roka po nesreči pod žago, ki mu jo je grozno razmesarila. — Neznani lopovi so napadli sedlarja Fortunata Legata, mu grozili, da ga ubijejo in mu vzeli 20 K in uro. — Antona Piščanca so neznani lopovi v Trstu napadli in mu vzeli ves denar. Prijeli so nekega Franca Devideta, ker je na sumu, da je izvršil ta rop. — Okolu polnoči so bili tržaški gasilci na glavni gasilski postaji obveščeni, da gori v hiši št. 25 v ulici del Solitario. Gasilci so se takoj podali z brizgalnicami na označeno mesto, a ko so dospeli tja, so konstatovali, da gori — v peči pekarne Antona Peternel, ki je v isti hiši, in da se je valil jako gost dim iz dimnika pekarne. Preostajalo jim ni drugega, nego vrniti se. Nekateri izmed množice, ki se je nabrala tam, so začeli gasilcem žvižgati. Gasilci so pa dva teh prijeli, in ju dali aretovati. — Zastrupila se je 23 letna Frančiška Sovič ker ji je pred mesecem umrl mož, s katerim je bila poročena samo tri mesece. — Na 36 letnega delavca Jožefa Fušarja je padel kup lesa in ga po vsem telesu močno poškodoval. — Upravni svet Lloyda je odobril računski zaključek preteklega obratnega leta. Računski zaključek izkazuje 949.923 kron čistega dobička, ki se bo porabil za pokritje primanjkljaja iz leta 1905. Avstrijski Lloyd razpolaga sedaj s premakljivim kapitalom 117 milijonov kron in rezervo 6 milijonov kron. — I. Beržon je svojo ženo udaril s sekiro po glavi in ji prizadel globoko rano. Žena mu je ušla na ulico, kjer se je nezavestna zgrudila. — 54 letni kupčevalec s tiči Jožef Bratuš je prišel v neko gostilno, kjer je videl svojo ljubico, natakarico Antonijo Kjuder v intimnem razgovarjanju s 34 letnim delavcem Ivanom Bizjakom. Brez vsake besede je potegnil Bratuš samokres in ustrelil na žensko, ki jo je zadel v pas, kjer se je pa krogla odbila. Bizjak je ves prestrašen tekel na ulico, Bratuš pa za njim in oddal nanj dva strela. Eden ga je zadel v nogo, drugi je pa zgrešil svoj cilj. Ko so prihiteli redarji in prijeli napadalca, je rekel, da je izvršil svoj čin v ljubosumnosti. Oddali so ga sodišču, Bizjaka pa v bolniščnico.

— **Prodiranje klerikalizma v Trstu.** V Trstu se je vršil zaupni shod krščansko-socialne stranke, kateremu je prisostoval kot odposlanec dunajskega strankarskega vodstva dr. Weiskirchner. Ostal je v Trstu dva dni, da stopi v tesnejšo zvezo z voditelji tržaških krščanskih socijalcev, obenem pa so se vršila posvetovanja o mnogih gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo Trsta in Primorskega in naj tvorijo program kandidatov. Stranka se udeleži volilnega boja in izdaja za časa volitev svoj časopis.

— **Assicurazioni Generali,** velika zavarovalnica proti ognju in življenskim nezgodam s sedežem v Trstu, ima tudi po slovenskih deželah zlasti po Kranjskem mnogo zavarovanj. Ker je vodstvo te bogate zavarovalnice v znano dobrih rokah, bi človek mislil, da hoče biti tudi napram svojim zavarovancem v narodnostnem oziru pravično. Na Kranjsko torej ne more poslati drugega glavnega reprezentanta nego Slovenca. Tako bi govoril zdrav človeški razum. Ali vodstvo te zavarovalnice je poslalo v deželo, kjer ni niti 6 % Nemcev, za ravnatelja nekega znanega nemškega agitatorja Rögra. V „Slov. Narodu“ mu dokazuje nam drugače neznan človek celo razna sleparstva itd. s pozivom naj ga toži, ako ta očitanja niso resnična. Mi poznamo Nemca Rögra še od druge strani — zato je dolžnost tržaškega vodstva te zavarovalnice, da moža odstavi in imenuje na njegovo mesto Slovenca. Ako pa Assicurazioni Generali te naše upravičene želje ne izpolni, je ne moremo smatrati drugače nego Slovencem sovražno podjetje, ki jemlje od nas samo denar, zaslužka pa ne daje Slovencem nikakega.

— **Slovenski odvetnik v Korminu.** V „Gorici“ čitamo: Naznanja se, da bo začenši z 10. aprilom 1907 gospod dr. Henrik Tuma, odvetnik v Gorici, imel vsako sredo in petek v Korminu, kamor do danes ekskurirajo samo italijanski odvetniki, svoje uradne dneve. Pisarna v hiši gostilničarja Karola Sgubina. Uradne ure bodo $8^1/_2$.—12. dopoldne in od 2.—$5^1/_2$. popoldne. Po potrebi se uradni dnevi spremene, oziroma pomnože. S tem se nudi našim, posebno zapadnim Bricem prilika posluževati se v svojih pravnih zadevah pravnika — Slovenca, domačina, ne pa tujcev.

— **Goriški klerikalci.** Proti novem volilnemu redu za deželni zbor goriški je vložilo klerikalno društvo „Sloga“ protest na namestništvo v Trstu, v katerem zahteva, naj ta zakonski načrt ne predloži v Najvišje potrjenje, ker „ni sad resnega političnega razmišljevanja in upoštevanja modernih zahtev o splošni in enaki neposredni in tajni volilni pravici, marveč izrodek politične lahkomiselnosti, ki z nekaterimi frazami in navidezno svobodomiselnimi določbami poostruje krivico dosedanjega volilnega reda“. Tako pravi protest klerikalnega političnega društva.

— **Grad Trsat pri Sušaku in Reki** nekdaj last slavnih Frankopanov, je naprodaj. Sedanja lastnica, grofovska rodbina Nugent, se za grad silno malo zmeni, zato je ta v razpadu in skrajni čas je, da pride v druge roke. Pred kratkim je bila odrejena sodna prodaja gradu na javni dražbi. Hrvatska deželna vlada hoče grad kupiti, zato je poslala svojega zastopnika, da bi ga zdražbal. Ker pa je neki „strohmann“ lastnice gnal ceno vedno višje, je bila dražba odgodena. Kadar se bo vršila nova dražba, bo kupila grad najbrž hrvatska dež. vlada. Iz stolpov gradu imaš krasen razgled po Kvarnerskem zalivu in ob njegovem obrežju ležečih mest in letovišč, kakor Sušak, Reko, Opatijo itd.

— **Električna železnica Matulje-Lovran.** Ustanovni občni zbor akcijske družbe za ozkotirno električno železnico Matulje-Lovran se je vršil te dni na Dunaju. Akcijski kapital obstoja iz 2,200.000 K v prioritetah in 650.000 K v osnovnih akcijah. Za to železnico je bil že dolga leta boj, slednjič je njeno uresničenje vendar resnično. Železnica bo za Opatijo in Lovrano velikega pomena, kajti zdaj rabiš od postaje po bližnjicah najmanj uro hoda po hribu nizdolu do Opatije, za voz pa moraš plačati nekaj goldinarjev.

— **Strah pred vohunstvom.** Vojno luko v Pulju popolnoma zapro prometu tako, da bo špijonaža popolnoma onemogočena. Trgovska luka bo v Medulinu, ki bo izhodišče prometa za Dalmacijo. Vojno luko v Pulju razširijo.

— **Streljanje z možnarji.** Ko je na velikonočno nedeljo v Čučerju na Hrvatskem streljal z možnarjem pred cerkvijo 23 letni Nikolaj Talan, razletel se je možnar in kos železa je streljalcu s tako silo butnil v čelo, da je ta nezavesten obležal. Težko, da bi ostal pri življenju.

b) tuje.

* **Avstrijska vojašnica ob švicarski meji.** Prebivalci obmejnega Graubundskega kantona v Švici so v strahu, ker nameravajo avstrijske oblasti zidati tik meje v Taufersu v Münsterskem dolu večjo vojašnico. Kantonski listi prorokujejo, da se hoče Avstro-Ogrska polastiti ob primernem trenutku tunela, ki ga izpeljejo Švicarji skozi Ofenberg.

* **Deželni odbornik Zdarsky,** član češke agrarne stranke, odloži svoje mesto v češkem deželnem odboru. Kot povod navajajo neosnovana vehementna očitanja, ki jih je očital umrlemu mladočeškemu odličnjaku Gregru. Gregra so ti očitki tako prevzeli, da je nevarno obelel in brezdvomno so mnogo pripomogli k smrti 80 letnega moža. Zdarsky je pravi tip „voditelja“!

* **Sedem rudarjev ubitih.** V Esenskem rudokopu v Nemčiji se je zopet v nekem rovu odtrgala vrv in sedem rudarjev je padlo v globočino. Štirje rudarji so bili na mestu ubiti, trije so izdihnili čez malo časa. Je vendar skrajna brezbrižnost, porabljati stare, preperele vrvi.

* **Pesem o delu.** Skladatelju te pesmi, ki je postala nekaka himna proletarcev, so otvorili dunajski socialisti v nedeljo lepo izdelan nagrobni spomenik.

* **Iz Afrike** agitira za-se znani grof Sternberg. Od tam pošilja svojim pristašem razne oklice, uredništvom raznih listov pa razglednice.

* **Novo ekspedicijo na južni pol** pripravljajo Angleži. Zanimivo je, da vporabi vodja te ekspedicije nalašč za te mrzle kraje sestavljeni avtomobil, s katerim meni lažje in ugodneje prodirati nego s sankami, v katere je vpreženih po 10 do 16 psov.

* **Tatovi dinamita.** V ogrskih rudokopih blizu Nagybanya sta kradla že dalj časa dva rudarja dinamit, ki sta ga potem vedno zakopala v zemljo blizu svojega doma. Žena enega izmed rudarjev je hotela nekoliko dinamita prodati, zato ga je odkopala. Ker pa se je dinamit vsled vlažnosti zemlje in mraza sprijel v grude, je udarila nekolikrat po njem s kladivom. Dinamit pa je s silnim pokom eksplodiral in ženo raztrgal na drobne kosce. Tudi hiša se je vsa razletela. Oba rudarja so zaprli.

* **Smrt ogrskega žurnalista.** V Budapešti je umrl minulo sredo znani pisatelj in časnikar Bela Toth v starosti 50 let. Toth se je posvetil najprej naravoslovju in zdravilstvu, pa kmalu je zašel docela na publicistično in feljtonistično polje. Ker je pisal politične članke jako ostro, si je nakopal celo vrsto procesov. Tothov oče je bil madjarski pesnik Koloman Toth in mati njegova madjarska pisateljica Majthentyi.

* **Mlad ponarejalec denarja.** Na Dunaju so prijeli nekega 17 letnega mehaničnega vajenca, ker je ponarejal 20 kronske bankovce. Fant je jako nadarjen, a revščina, v kateri je živel s svojo 50 let staro materjo, je bila tako velika, da mu je prišlo na misel, pomagati si s ponarejenimi bankovci. Kupil je nekaj papirja, barvo, čopiče, peresa in tuše ter brez vseh drugih naprav hotel posneti tiskane bankovce. Ker je dober risar, se mu je namera še precej posrečila, vendar je ponarejene bankovce na prvi pogled spoznati, da niso pravi. Mladega ponarejalca so izročili sodišču. Pri hišni preiskavi so našli 10 ponarejenih bankovcev.

* **Andrej Hofrova domačija.** Vasica, kjer stoji zgodovinska domačija Andreja Hofra, je v nevarnosti, da je ne odnesejo hudourniki. Prebivalci so se obrnili za pomoč na poljedelsko ministrstvo in posebno opozarjali, da je tudi Hofrov dom pri Sandwirtu v nevarnosti. Minister je odredil, da prično v najkrajšem z delom obrambnih jezov, da preprečijo hudournim nalivom vsako nadaljno poškodbo ter v zgodovini Tirolske in Avstrije tako znamenite naselbine.

Prosveta.

Na prvem vsesokolskem zletu v Pragi l. 1882. je bilo 1572 Sokolov v kraju, med njimi 70 telovadcev; drugi zlet v l. 1891. izkazuje že 5882 Sokolov v kroju, med njimi 2734 telovadcev; tretjega zleta v letu 1895. se je udeležilo 7533 Sokolov v kroju, med njimi 4287 telovadcev; četrti zlet v l. 1901. se ponaša z udeležbo 11.000 Sokolov v kroju, med njimi 6700 telovadcev. Letos pričakujejo 20.000 Sokolov v kroju z 8000 telovadci. V tako velikanskem obsegu kakor letošnji vsesokolski zlet v Pragi se menda sploh še ni vršil noben sestanek telovadcev. Pomen zleta bo povišalo še mednarodno tekmovanje telovadcev raznih narodnosti. Tekmovanje priredi mednarodna telovadska zveza, ki ji pripadata tudi Češka Obec Sokolska ter Slovenska Sokolska Zveza. Udeležbo pri tekmovanju so doslej prijavila belgijska, francoska, luksemburška, madžarska, nizozemska zveza ter Češka Obec Sokolska. Ameriški Sokoli se udeleže korporativno zleta v Pragi. Odpeljejo se že 1. rožnika iz Amerike, v Havre odnosno v Paris pridejo 11. rožnika. Tu se odpočijejo, potem pa se odpeljejo s posebnim vlakom skupno s francoskimi gimnasti, ki jih bo do 300. v Prago. Velikansko prireditev zamoremo izmeriti na obsežnosti telovadišča na Letne. Zgradba telovadišča je proračunjena na 92.470 K. Vsa ploskev meri 105.216 m², ali 10·5 ha ali 18·3 oralov. Samo za telovadce je odmenjene 36.360 m² ploskve ali 6·37 oralov. Za proste vaje, ki jih bo delalo 8064 telovadcev, je določeno 26.973 m².

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Dunaj, 9. oziroma 8. aprila 1907.

Rasti ugodno vreme je povzročilo, da so cene pšenici, koruzi in ovsu zopet padle za novih 5 v. Notirale so ab Dunaj per 50 kg tako:

pšenica, Tisa, 78 do 82 kg K 8·35 do K 8·75; iz Banata 76 do 80 kg K 8·10 do K 8·45; Viselburška Rabska 76 do 79 kg K 7·85 do K 8·20; južna železnica 76 do 79 kg K 7·85 do K 8·30; marhfeldska in druga niževavstrijska 75 do 79 kg K 7·75 do 8·15.

rž, slovaška 72 do 74 kg K 7·— do K 7·15; šutlerska 71 do 73 kg K 6·90 do K 7·10, peštanske okolice 72 do 74 kg K 7·— do K 7·15; razna ogrska 72 do 74 kg K 6·90 do K 7·10; avstrijska, 71 do 74 kg K 6·85 do K 7·10.

ječmen, moravski, K 8·20 do K 8·85, od postaj K 7·75 do K 8·45; marhfeldski, K 7·40 do K 7·80, od postaj K 7·30 do K 7·70; dunajske okolice, K 7·70 do K 8·15, od postaj K 7·60 do K 8·—; slovaški, K 7·30 do 8·35, od postaj K 6·60 do K 7·90; južna železnica od postaj K 6·85 do K 7·55; severnoogrski od postaj K 6·60 do K 7·50; ob Tisi od postaj K 5·90 do K 6·70; ječmen za pičo K 6·30 do K 6·70.

koruza, ogrska K 5·85 do K 6·10; Cinkvantinska K 6·80 do K 7·15.

oves, ogrski, izbran K 8·35 do K 8·55; prima vrste K 8·20 do K 8·40; srednje vrste K 8·05 do K 8·20.

V Budapešti so znašali kurzi na žitni borzi precej v isti višini kot zadnji čas, s precej isto tendenco tudi v prihodnje vsled ne prav ugodnega vremena, ki ga prorokujejo!

pšenica za april K 7·94, za oktober K 8·16; rž za april K 6·48, za oktober 6·74; oves za april K 7·68, za oktober K 6·64; koruza za maj K 5·37. Dan kasneje, na torek, so poskočile cene pšenici za 5—7½ v; prodalo se ga je 20.000 metrskih stotov; termini trdneji, le včasih nesigurni.

Pšenica	za	april	K	8·04
„	„	oktober	„	8·22
Rž	„	april	„	6·50
„	„	oktober	„	6·75
Oves	„	april	„	7·72
„	„	oktober	„	6·73
Koruza	„	maj	„	5·41
„	„	juli	„	5·52
Ogrščica (oljnato seme)	„	avgust	„	13·80.

Cene pa so se pričele splošno višati, zlasti za pšenico in oves se daje po 5 v več.

V Liverpulu cene pšenici mirne, za maj 6 sh 4½ d;*) rdeča zimska pšenica za juli 6 sh 2½ d. Koruza istotako mirno, za maj 4 sh 5¼ d; amerikanska za juli 4 sh 5¼ d. Vreme kaže deževno.

V Pragi je tendenca pšenici ugodna, kupuje se precej, cene so se vzdržale v mnogem v isti višini, le rž je včasih ceneja, do 5 v. Ječmena se proda manj, a zato za tem višje cene, Oves je tako kakor koruza, tudi do 5 v ceneji. Koruza ab Dunaj K 5·90. Detelja kaže ugodneje. Drugače vse mirno, neizpremenljivo. Vreme se obeta izpremenljivo.

V Berolinu so cene žitu stalne, za maj 190, za julij 188½, za september 185½. Stalna je tudi rž, za maj in julij 174¼, za september 164¼. Cene vse v markah.

Vsled slabega vremena je na Dunaju kupcev za živino malo, zato je celo cena prašičem, po katerih so še pred dvemi dnevi tako spraševali, padla.

Govejega mesa se je prodalo za 38.284 kg, in sicer, prednje meso za 80 v do K 1·60, zadnje 88 v do K 1·80, angleško K 1·40 do K 2·—.

Telečjega mesa se je prodalo za 1993 kg po 80 v do K 1·80.

Svinjskega za 14.591 kg po K 1·20 do K 1·72. Telet 126 kosov po 92 v do K 1·48; ovac le 21 po 80 v do K 1·08; prešičev 60 kosov po K 1·— do K 1·32. Na torek je bilo na dunajskem trgu oglašenih 564 ovc a prodanih 434. Prašičev je bilo isti čas priglašenih 11.620 kosov, prodanih 10.453. Cene rejenih prašičev so padle za 3 do 4 v kakor so bile minuli teden; le mlade prašiče, ki jih je bilo malo, so plačali po 2 do 4 v više.

Mrvo so prodali na Dunaju za vsakih 100 kg: travniška K 6·60 do K 7·20; ogrska K 5·80 do K 6·20; slama od K 5·— do K 5·20.

Ker je bilo mrve samo 7 vozov in slame 9 vozov, tudi kupčija ni mogla biti živahna.

---

*) šiling (sh) = 12 pensov ali denjerov (d). En šiling = K 1·20. Dvajšet šilingov je en funt šterling.

Kmetska posojilnica v Ljubljani razpošilja svoje letno poročilo za upravno l. 1906., ki dokazuje rastoče procvitanje tega domačega našega zavoda. Skupnega denarnega prometa je imela 50,486.935 K, za šest milijonov več kakor l. 1905. Hranilne vloge znašajo 11,060.929 K. Stanje posojil je 9,289.407 K. Glavni rezervni zaklad znaša že 98.317 K, posebni rezervni zaklad 82.467 K, pokojninski zaklad 19.749 K. Od čistega dobička, ki znaša za l. 1906. **42.317 K,** se je potem, ko so se dopolnili rezervna zaklada in pokojninski zaklad, vporabil za 10% dividendo glavnim deležnikom, za nagrade načelstvu, nadzorništvu in pisarniškemu osobju. V dobrodelne namene se je razdelilo 1700 K. Leta 1882. so znašale hranilne vloge samo še 28.000 K, stanje posojil 46.000 K, čisti dobiček 1500 K, skupna rezervna fonda pa 600 K. Upravno premoženje se je od l. 1882,, ko je znašalo 52.000 K, do l. 1906. pomnožilo na 11,325.728 K.

Posojilnica v Ribnici razpošilja o svojem 19. upravnem letu poročilo in računski sklep, ki dokazujeta, da tudi zadruge z omejeno zavezo lahko procvitajo enako onim z neomejeno zavezo, ako si z umnim gospodarstvom umejo pridobiti polno zaupanje občinstva. Blagajniškega prometa je imela posojilnica v pretečenem letu 3,166.373 K, hranilnih vlog 2,873.801 K, posojil za 2,684.291 K. Čisti dobiček pa je znašal 13.516 K, od katerega se je izplačalo 6% obresti zadružnikom glavnih in opravilnih deležev, 3070 K za dobrodelne in občekoristne namene, 5900 K pa se je pridejalo splošnemu rezervnemu zakladu, ki znaša danes 64.390 K. Razen tega je še posebni rezervni zaklad s 26.280 K in pokojninski zaklad s prispevkom za leto 1906 v znesku po 500 K, skupaj s 7336 K. V celoti je posojilnica v Ribnici za dobrodelne in občekoristne namene darovala že 32.765 K. Upravno premoženje se je od leta 1888, ko je pričela poslovati zadruga, od 108.249 K pomnožilo na 3,049.638 K.

Načrt za reformo hišnonajemnega davka imajo baje že izdelan v fin. ministrstvu ter se bo nova drž. zbornica v eni prvih sej pečala z njim. Reforma ne bo bistvena. Načrt se oprijemlje načela kakor ga je bil ugotovil zakon od l. 1896. o osebno dohodninskem davku. Določa minimum, ki ga mora doseči hišno-najemni davek, presežek se pa porazdeli med davkoplačevalce v obliki popusta v visokosti 12½%, tako da utegne ves popust pri hišno-najemnem davku z 12½% popustom od osebne dohodnine doseči 25% od predpisanega davka, seveda to le v najboljšem slučaju. Je to nekoliko olajšave, a vendar še ne doseza pravične odmere tega davka, ki znaša, kakor znano, celih 26⅔% čiste najemnine, torej skoro eno tretjino vseh hišnih dohodkov. Popolnoma odpraviti pa nameravajo 5% davek od davka oproščenih hiš. To je čisto pravilno, kajti nezmisel je bila, hišam, zato ker so bila vsega davka oproščene, predpisati poseben 5% davek. Brez dvoma bo ta reforma zelo pomnožila stavbeno podjetnost. Čim več poslopij, temveč stanovaj na razpolago. Čim več ponudb, tem nižja cena — je staro ekonomsko pravilo. Končni do-

biček bodo torej imeli najemniki in zategadel pozdravljamo vsako reformo hišno najemnega davka v navedenem zmislu.

Zveza kranjskih mlinov. Ustanovni občni zbor te Zveze se je vršil minulo soboto v Ljubljani. Predsednik pripravljnega odbora Ivan Knez naglaša v svojem nagovoru, da se je ustanovilo društvo, ker ni hotela Južna železnica dovoliti drugače kranjskim mlinarjem refakcij, kakor da se ustanovi mlinarska organizacija ali pa da posreduje „Trgovska in obrtna zbornica“, ki je pa izjavila, da ne more v tem oziru posredovati. Namen „Zveze“ je, da varuje in pospešuje kupčijske in tehnične koristi kranjskih mlinarjev. To se bode izkusilo doseči s posvetovanji in pa s sklepanjem o gospodarskih komercijalnih ter o vseh drugih vprašanjih, ki se tičejo mlinarskega obrta. „Zveza“ namerava prirejati predavanja razstave, in razpisavati nagrade. Na predlog župana Tršana iz Tacna se izvoli sledeči odbor, ki se je sestavil po zborovanju sledeče: predsednik Ivan Knez (Ljubljana); njegov namestnik Ivan Kuralt (Domžale); blagajnik Fran Majdič (Vir); tajnik Jakob Traven (Glince); odborniki so: Ivan Nastran (Homec), Jožef Dular (Baltavas), Alojzij Tršan (Tacen). Po volitvi odbora se je vršila daljša razprava glede na stanovske koristi kranjskih mlinarjev. Razprave so se udeležili: Tršan, Škrjanc, Guardija, Dular, Traven, Knez in tajnik „Trgovske in obrtne zbornice“ dr. Murnik. Ustanovnemu shodu je sledilo zaupno posvetovanje.

Hišne hranilne nabiralnike priporoča „Zadruga“ glasilo „Zadružne Zveze v Celju“. Hišni hranilni nabiralnik je hranilna pušica (šparovček), ki je najstarejše in najuspešnejše sredstvo za hranjevanje in varčevanje. V svrho, da doseže zares vsak vinar, katerega varčevalec, hranjevalec, vlagatelj, ali kakor že osebo hočemo imenovati, vloži v pušico, svoj namen, to je, da se kot hranilna vloga plodonosno naloži, odda denarni zavod vlagatelju hranilni nabiralnik (pušico) zaklenjeno in brez ključka zaraditega, da vlagatelj ne more ničesar več iz pušice vzeti, nego mora ves znesek, kolikor se ga v pušici nabere, pri zavodu zares naložiti na svojo vložno knjižico, v katero svrho mora seveda priti, kadar se mu zdi, s pušico in svojo vložno knjižico k zavodu, ki jo odpre in denar prešteje ter vsoto potem vpiše v vložni knjižici.

Že za leto 1906 se da dokazati, da se je vložilo potom hišnih hranilnih nabiralnikov, več milijonov kron v razne avstrijske denarne zavode, čeprav je vpeljala večina zavodov ta najnovejši način varčevanja in nalaganja še-le proti koncu pretečenega leta. Gotovo je, da smemo pričakovati za tekoče in za bodoča leta mnogo večjo vsoto.

Vsakemu vlagatelju zavoda, ki ima vlogo v visokosti najmanj 5 kron, se posodi na željo brezplačno hranilni nabiralnik (pušica). Znesek do 5 kron kot kavcija se vinkulira v svrho morebitne svoječasne nepokvarjene vrnitve pušice. Eni osebi se izroči le eden takov hišni hranilni nabiralnik. Društva, korporacije, odbori itd. pa lahko dobijo tudi po več pušic na posodo. Ravno tako tudi ni zadržka, da dobi več udov ene rodbine oz. vsaka oseba zase eden hranilni nabiralnik.

Kadar vlagatelj želi pušico prejeti, se mora izkazati s hranilno knjižico, ali pa če take do takrat še nima, vložiti najmanj znesek po 5 kron, da dobi vložno knjižico. Hišni hranilni nabiralniki so zaznamovani s tekočimi številkami. Denarni zavod ima glede nabiralnikov, ki jih vlagateljem posoja, natančen seznamek po zaporednih številkah in zapiše pri vsaki številki pušice ime vlagatelja in tudi število njegove vložne knjižice. Ravno tako se vpiše tudi v vložno knjižico stranke število nabiralnika oz. pušice in pa vinkulacija glede zneska po 5 kron.

S hišnimi hranilnimi nabiralniki prihranjeni denar se vlaga v denarni zavod na ta način, da prinese vlagatelj oz. imejitelj nabiralnika istega k zavodu in predloži obenem svojo hranilno knjižico. Brez hranilne knjižice se pušica na noben način ne sme odpreti.

Ko torej poslujoči uradnik ali funkcijonar denarnega zavoda sprejme od stranke hranilni nabiralnik in vložno knjižico, odpre pušico v pričo stranke s ključkom, ki je shranjen v blagajni zavoda, prešteje pred stranko v pušici nabrani denar in istega prevzame. Vsoto denarja potem vpiše v vložno knjižico kot naloženo hranilno vlogo in prejem pravilno potrdi, potem pa izroči zopet zaklenjeno prazno pušico in vložno knjižico stranki nazaj ključek do pušice pa obdrži in ga shrani na svoje mesto v železni blagajni.

Ako bi se kak hranilni nabiralnik ne prinesel denarnemu zavodu poldrugo leto, mora uradnik oz. poslujoča oseba to naznaniti načelstvu oz. ravnateljstvu, ki ima v tem slučaju pravico izreči, da je kavcija (5 K) zapadla v prid denarnemu zavodu.

Vzdigovanje na vložne knjižice takih vlagateljev, ki imajo hišne hranilne nabiralnike, se prav nič ne razločuje od sedaj navadnega vzdigovanja hranilnih vlog; velja le določilo, da mora na knjižico ostati naloženih vedno najmanj 5 K, vse drugo pa lahko vlagatelj v potrebi poljubno vzdigne, kadar hoče. Ako pa želi vlagatelj vzdigniti cel znesek, oz. kakor v hranilnem poslovanju pravimo, svojo vlogo popolnoma realizovati, mora vrniti zavodu hranilni nabiralnik popolnoma nepokvarjen in v dobrem stanu tako, da ga denarni zavod zopet lahko izroči kaki drugi stranki. Ako je pušica deloma poškodovana, se od vloge odtegne toliko, kolikor je približno potrebno za popravilo. V slučaju pa, da bi bila pušica, ki jo hoče stranka vrniti zavodu popolnoma pokvarjena in za nobeno rabo več, zavodu iste ni potreba sprejeti nazaj, ampak si jo zaračuni iz vinkulirane kavcije, ki v tem slučaju zapade, odnosno iz vsote popolnoma realizovane hranilne vloge.

Blagajnik denarnega zavoda ima pravico pušice, ki se mu prinesejo za izpraznjenje in na katerih opazi poškodbe, pridržati in preskrbeti popravilo istih na stroške stranke, ali pa pušice sploh uničiti in zaračuniti plačilo istih iz zapadle kavcije in vloge stranke.

V slučaju neporazumljenja med vlagateljem in blagajnikom denarnega zavoda, glede tega, je-li pušica še porabna ali ne, odločuje konečno načelstvo oz. vodstvo zavoda.

Vsak imejitelj hišnega hranilnega nabiralnika zamore istega vsak čas zavodu vrniti, seveda če prinese seboj tudi svojo vložno knjižico. V vsakem slučaju, kadar stranka nabiralnik denarnemu zavodu vrne, oz. kadar se nabiralnik izloči iz poslovanja in prometa, se mora število pušice in pa vinkulacija v vložni knjižici uradno zbrisati.

Ako bi vlagatelj zgubil hranilni nabiralnik, mora to takoj pri dotičnem denarnem zavodu naznaniti in se izkazati kakor vselej tudi s svojo vložno knjižico. Na naznanila, da je kdo prišel ob pušico oz. da je isto kakorsikoli bodi izgubil, ne da bi se predložila od stranke obenem tudi njena vložna knjižica, se zavod ne more ozirati. Denarni zavod ima v teh slučajih postopati ravno tako, kakor takrat, ako stranka naznani, da je izgubila oz. prišla ob svojo hranilno knjižico.

Poljedelsko ministrstvo je črtalo vsako nadaljno podporo za streljanje proti toči. Preiskusi in znanstvene preiskave so namreč končno dognale, da streljanje proti toči prav nič ne koristi in da ni sposobno zabraniti toče.

Naj se brigamo za zadružništvo? V „Sl. G.“ čitamo zanimivo poročilo: V neki nemški pokrajini v Šlezvig-Holštanju obstoji mala občina, ki sestoji iz petero sel, ki štejejo skupaj 1422 prebivalcev. Občinarji so se združili ter ustanovili najpoprej bralno društvo za izobraževanje svojih članov. Potem so ustanovili posojilnico, ki ima sedaj 1,200.000 kron prometa na leto. Pozneje so ustanovili še najraznovrstnejše druge zadruge, tako da imajo sedaj; gozdarsko zadrugo, za pospeševanje gozdarstva in boljšo prodajo gozdnih proizvodov, potrošno zadrugo, po kateri so lansko leto nakupili za 47.000 kron poljskih in delavskih strojev in orodja; nadalje imajo zadrugo za umno rejo prašičev. K temu imajo potem še tri zadružne mline, tri zadružne mlekarne, zadrugo za pospeševanje konjerejstva, čebelarsko zadrugo in zadrugo za gojenje koz. Slednjič so si ustanovili še zadrugo za umno perutninarstvo ter si nabavili skupni telefon.

Uporaba vodnih sil na Goriškem. Kakor smo svoječasno sporočili, Slovenci na Goriškem niso storili nič, da bi bili dobili v roke sile reke Soče, katere so naravnost neprecenljive vrednosti. Dr. Tuma jim je že menda kakih 20 let pridigal, kako važno bi to bilo, a Slovenci se niso ganili. In sedaj so prišli Italijani in so pograbili vse zase in če se jim posreči dobiti dovoljenje ali koncesijo, bodo imeli Italijani velikanske dobičke. Sedaj pa so se zganili konečno tudi Slovenci in dež. poslanec dr. Treo je stavil pred par dnevi v deželnem zboru predlog, naj bi deželna uprava goriško-gradiščanska zahtevala in ohranila zase pravico izkoriščanja vodnih sil javnih voda v splošno korist dežele. „Domovina“.

Poštne avtomobile za prevažanje blaga so vpeljali za poskušnjo na Dunaju. Kakor čujemo, ti vozovi izborno poslujejo, tako da naroče kmalu še novih. — Znano je, da se je pričelo tudi ponekod na Slovenskem gibanje za vpeljavo poštnih voz za prevažanje oseb in blaga po deželi, kjer ni železnic.

Gozdovi naprodaj. Kraljeva ogrska gozdarska direkcija s sedežem v Bistrici na Sedmograškem prodaja v svrho posekanja 3870 johov gozda. Ponudbe je poslati do 23. aprila t. l. Les je večinoma bukov in smrečji. Da bo mogoče les izvoziti, si mora zgraditi podjetnik celo železnico, ki je proračunjena na poldrugi milijon. Vsega vkup pa znaša izklicna svota pet in tretjino milijona kron.

Industrija v Galiciji. Vsled pomanjkanja premoga so morali svoj čas zapreti mnogo galiških tovarn, tako da je šla industrija v tej tako veliki deželi zelo rakovo pot. Da bi se osnovala zopet nova podjetja, se je sešel v Levovu shod raznih županov, knezov, poslancev itd., ki hočejo vse potrebno ukreniti v ta namen.

Osredna banka nemških hranilnic na Češkem s sedežem v Pragi je povišala svojo glavnico od 4 na 8 miljonov. Vse nove delnice so že podpisane. Namen tega denarnega podjetja je, podpirati narodnostne težnje ceških Nemcev. Od leta 1897. — 1907. je izdala ta banka že 60.000 K za nemške narodne namene.

Najcenejša razsvetljava!

Zavod za acetylensko razsvetljavo, stavbno kleparstvo in vodovode

JOSIP ARKO

v Ribnici.

Najcenejša razsvetljava!!

Štedilni acetylenov aparat

koncesijoniran pod številko 15.940 od 7. marca 1902, patent štev. 8150.

Moji patentirani aparati sestoje iz več samostojnih celic, vsaka celica ima po eno predalo s karbidom. Ko se v eni celici razvija acetylen, ostane karbid v drugih celicah popolnoma nedotaknjen in zavarovan pred mokroto.

Takoj ko preneha svetiti, se prekine tudi razvijanje acetylena, ter ostane ves drugi karbid na suhem. Ti aparati, ki so jih strokovnjaki pripoznali za najboljše, poslujejo popolnoma korektno in brezhibno, eksplodiranje je pri njih popolnoma izključeno. Vsi aparati odgovarjajo natančno najnovejšim ministrskim odredbam in so od c. kr. namestništva preizkušeni in potrjeni. 2

Cenovniki franko in zastonj.

Restavracija pri „Zajcu“

Sodnijske ulice štev. 6.

P. n.

Občinstvo najvdaneje prosim, da blagovoli počastiti s svojim obiskom mojo restavracijo pri Zajcu“ nasproti justični palači kakor tudi z odjemanjem čez ulico, kjer točim splošno priljubljeno pivo ter priznano najboljša zajamčeno pristna vina iz najplemenitejših vinskih pokrajin, kakor:

Rudeče	liter K	—·72
Istrsko rumeno	„ „	—·80
„Cviček“-Drenovčan . .	„ „	—·88
Zavriški rizlinger . . .	„ „	—·96
Rebula, nova	„ „	—·96
Istrski refoškat	„ „	—·96
Jeruzalemčan, stari . . .	„ „	1·20
Ljutomerčan	„ „	1·60
Domači pelinkovec . . .	„ „	1·60

Nadalje imam v izberi raznovrstna tu- in inozemska medicinalna, desertna in druga buteljska vina, kakor tudi razne likerje in izborne žgane in osvežujoče pijače ter kavo, čaj itd.

Kot špecijaliteta se dobi vsak dan sveži dunajski zajutrkovalni golaž ter razna gorka in mrzla jedila ob vsakem času.

Cenjenim odjemalcem postrežem na željo tudi z vsakovrstnim namiznim vinom v sodcih in steklenicah ter z raznovrstnim pivom v steklenicah. Vsa naročila bodem po najnižjih cenah točno izvršil ter na dom dostavil.

Cenjenemu občinstvu zagotovljam, da si hočem omogočiti obstoj le s točno in solidno postrežbo ter se priporočam za blagohotno podpiranje!

Z vsem spoštovanjem

Avguštin Zajec, restavrater.

Prva

domača dolenjska žganjarna

Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priporoča

Slivovko navadno		K 1·—	lit.	Tropinovec navad.		K 1·—	lit.
„	III.	„ 1·10	„	„	III.	„ 1·10	„
„	II.	„ 1·30	„	„	II.	„ 1·20	„
„	I.	„ 1·50	„	„	I.	„ 1·40	„
Drožnik	III.	„ 1·30	„	Brinjevec	III.	„ 1·40	„
„	II.	„ 1·50	„	„	II.	„ 1·80	„
„	I.	„ 1·80	„	„	I.	„ 2·—	„

Vinsko žganje (konjak) od 3 do 8 K = 7/10 litra.

Specijaliteta „Slovenec“ narodna grenčica narodni liker od K 1·10 do K 1·20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinejših likerjev od K 1·— do K 1·60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1·— do K 2·— liter i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin. komad in sodi 5 vin. liter franko Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!

Odgovorni urednik: Franjo Feldstein. Izdaja konzorcij „Slov. gosp. stranke“. Lastnina „Slov. gosp. stranke“. Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.